

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 6Cdo/39/2023                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 6716210949                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 25.09.2024                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Gabriela Klenková        |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2024:6716210949.3 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. Mgr. G. H., E., narodeného XX. januára XXXX, V., U. nábrežie 4, zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária KONCOVÁ&PARTNERS, s. r. o., Trenčín, Kpt. Jaroša 29, IČO: 47 256 907 proti žalovanej ADMIN CREDIT s. r. o., Česká republika, Praha 1, Nové Město, Revoluční 1403/28, IČO: 04 050 932 zastúpenej spoločnosťou L.I.B. legal s. r. o., Bratislava, Pribinova 25, IČO: 47 237 546, o určenie neplatnosti úverovej zmluvy, neexistencie záložného práva a o zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 17Csp/46/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. novembra 2022 sp. n. 41CoCsp/7/2022, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi v plnom rozsahu.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Zvolen (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 17Csp/46/2016-433 zo 7. mája 2019 žalobu žalobcu zamietol; žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania v rozsahu 100 %.

1.1. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa pôvodne domáhal určenia neplatnosti úverovej zmluvy č. 281/11 z 29. novembra 2011 uzavretej medzi žalobcom a spoločnosťou Tatra credit, a. s. v znení jej dodatkov, ako aj sa domáhal určenia neexistencie záložného práva žalovanej na nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa v k. ú. V., A. V., A. V. pozemky parcely registra C, parcelného č. XXXX druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria, o výmere 319 m<sup>2</sup>, parcelného č. XXXX druh pozemku - záhrady, o výmere 354 m<sup>2</sup>, stavbe na pozemku parcelného č. XXXX so súpisným č. XXX, rodinný dom, vedené na liste vlastníctve (ďalej len „LV“) č. XXX vo výlučnom vlastníctve žalobcu a zaplatenia finančného zadostučinenia vo výške 700 eur. V priebehu konania súd prvej inštancie konanie sčasti o určenie neplatnosti úverovej zmluvy zastavil a to uznesením č. k. 17Csp/46/2016-15 z 19. júna 2017 z dôvodu späťvzatia žaloby v tejto časti. Následne po právnom posúdení v súlade s ustanoveniami § 497,

§ 503 ods. 1 a 2, § 552 Obchodného zákonníka, § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 3, § 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov ustálil, že úverová zmluva č. 281/11 z 29. novembra 2011 v znení jej dodatkov, ako aj záložná zmluva č. 281/11 z 29. novembra 2011 uzavretá medzi spoločnosťou Tatra credit a. s. ako záložným veriteľom a žalobcom ako záložcom o zriadení záložného práva k nehnuteľným veciam záložcom v prospech záložného veriteľa na zabezpečenie pohľadávky z úverovej zmluvy vo výške 6 500 eur, spolu s navýšením sumy 7 670 eur do najvyššej hodnoty istiny, do ktorej sa zabezpečujú pohľadávky vo výške 77 000 eur, ktoré v budúcnosti vzniknú z titulu poskytnutia ďalšieho akéhokoľvek úveru, sú spotrebiteľskými zmluvami, ktoré súd vyhodnotil ako formulárové zmluvy. Vo vzťahu k posúdeniu záložnej zmluvy konštatoval, že s prihliadnutím na záväzný právny názor uvedený odvolacím súdom v zrušujúcom uznesení, žalobu ako nedôvodnú zamietol, lebo pri posudzovaní neprijateľných zmluvných podmienok v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného k 29. novembru 2011, neprijateľnosť posudzovaných zmluvných podmienkach nezistil. V kontexte uvedeného preto zamietol žalobu aj vo vzťahu k uplatnenému nároku na finančné zadost'učinenie v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, lebo porušenie ustanovení na ochranu spotrebiteľa nezistil. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 16. novembra 2022 sp. zn. 41CoCsp/7/2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v zamietavej napadnutej časti týkajúcej sa určenia neexistencie záložného práva a v súvisiacom výroku o trovách konania; žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %.

2.1. Odvolací súd citujúc ustanovenia § 52, § 53 ods. 3 a 5, § 54 ods. 2, § 100 ods. 1 a 2, § 101, § 103, 112, § 151a, § 151b ods. 1 až 4, § 151c ods. 2, § 151j ods. 2, § 151m ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 497 Obchodného zákonníka, považoval za nevyhnutné posúdiť, či úverová zmluva v znení jej dodatkov je spotrebiteľskou zmluvou. Uviedol, že úverová zmluva je absolútnym obchodom bez ohľadu na povahu právneho vzťahu zmluvných strán. Z označenia zmluvných strán zmluvy vyplýva, že v zmluve je dodávateľ označený obchodným menom, sídlom spoločnosti a identifikačným číslom. Dlužník je identifikovaný duplicitne ako fyzická osoba podnikateľ s uvedením názvu spoločnosti, miesta podnikania a identifikačného čísla. Zároveň je označený ako fyzická osoba nepodnikateľ s uvedením jeho mena, priezviska, adresy trvalého bydliska, dátumu narodenia, rodného čísla a čísla občianskeho preukazu. Konštatoval, že žalovaná tvrdenie o povahe predmetnej zmluvy ako nie spotrebiteľskej v spore nepreukázala. Podľa názoru odvolacieho súdu, úverová zmluva v znení jej dodatkov má povahu jednostrannej adhézne zmluvy, obsah ktorej nesvedčí tomu, že by jej uzatvoreniu predchádzali rokovania typické pre uzatváranie zmlúv medzi podnikateľskými subjektmi, keďže ide o predtlačný formulár. Zo zmluvy o úvere nemožno jednoznačne a spoľahlivo ustáliť, že žalobca uzatváral zmluvu ako nespotebiteľ v rámci svojej podnikateľskej činnosti, s prihliadnutím na jeho duplicitné označenie, preto v súlade s § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Na základe uvedeného preto považoval úverovú zmluvu č. 281/11 z 29. novembra 2011 v znení jej dodatkov za spotrebiteľskú zmluvu. Vzhľadom na akcesorickú povahu záložného práva je spotrebiteľskou zmluvou aj zmluva o zriadení záložného práva.

2.2. Odvolací súd posudzujúc námietky žalobcu týkajúce namietanej platnosti úverovej zmluvy v znení jej dodatkov, následne uviedol, že právny predchodca žalovanej poskytol žalobcovi úver v celkovej výške 63 300 eur, čo bolo preukázané potvrdením o osobnom prevzatí finančných prostriedkov žalobcom vo výške 25 000 eur (v spise na č. l. 138 až 142, z čestných vyhlásení a pokladničných potvrdení o prijatí finančných prostriedkov vo výške 38 300 eur na účet žalobcu (v spise na č. l. 143 až 151). Po prejudiciálnom posúdení platnosti úverovej zmluvy v znení jej dodatkov a namietaných neprijateľných zmluvných podmienok uvedených v článkoch VII. ods. 2, VII. ods. 4, X., XX. ods. 2 a 12 a XXI. úverovej zmluvy skonštatoval ich nedôvodnosť. Poznamenal, že aj v prípade pokiaľ by dospel k záveru, že uvedené ustanovenia sú neplatné, ich neplatnosť nespôsobuje neplatnosť celej úverovej zmluvy s poukazom na ustanovenie § 41 Občianskeho zákonníka.

2.3. Vo vzťahu k žalobnému návrhu o určenie neexistencie záložného práva ustálil, že zmluva o zriadení

záložného práva slúžila na zabezpečenie úverovej zmluvy uzavretej medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovanej. Obsahuje všetky náležitosti vyplývajúce z ustanovení § 151b a § 151c ods. 2 Občianskeho zákonníka. K námietke žalobcu, že hodnota zálohu niekoľkonásobne prekračuje výšku zabezpečenej pohľadávky podľa úverovej zmluvy vo výške 6 500 eur, odvolací súd uviedol, že k platnosti zmluvy o zriadení záložného práva zákon nevyžaduje, aby bola daná proporcia medzi výškou pohľadávky a predmetom zálohu. Záložné právo plní zabezpečovaciu funkciu a v prípade neuspokojenia pohľadávky záložného veriteľa riadne a včas, plní uhradzovaciu funkciu. Okolnosť, že záloh má prípadne väčšiu alebo menšiu hodnotu, než je hodnota zabezpečenej pohľadávky preto nemá vplyv na jej platnosť (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. z. 21 Cdo 1425/2008 zo 16. apríla 2009). K zistenému skutkovému stavu poznamenal, že v danom prípade bol žalobcovi poskytnutý úver vo výške 63 300 eur v zmysle úverovej zmluvy a jej dodatkov, preto uvedenú námietku nepovažoval za dôvodnú.

2.4. K namietaným neprijateľným zmluvným podmienkam zmluvy o zriadení záložného práva č. 281/1 z 29. novembra 2011 v časti I., bod 3, písm. g) odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 151c ods. 2 Občianskeho zákonníka dôvodil, že záložným právom je možné zabezpečiť aj pohľadávku, ktorá vznikne do budúcnosti alebo ktorej vznik závisí od splnenia podmienky. Uvedenú zmluvnú podmienku v danom prípade preto nepovažoval za neprijateľnú. Zdôraznil, že v zmysle dodatkov uzavretých k úverovej zmluve č. 281/11 z 29. novembra 2011 č. 1 až č. 11 došlo k navýšeniu úveru celkom na sumu 90 827,61 eura so splatnosťou úveru vrátane prísľušenstva do 29. augusta 2015. Súčasťou všetkých dodatkov bol splátkový kalendár z ktorého vyplýva, že prvé splátky boli najprv započítané na prísľušenstvo pohľadávky, ktoré postupne rástli až na poslednú splátku každého jednotlivého splátkového kalendára, ktorú tvorila istina poskytnutého úveru. K zmluvnej podmienke záložnej zmluvy uvedenej v časti II., článku V., obsahujúcej dojednanie zmluvných pokút podotkol, že uvedené dojednanie je možné oddeliť od ostatného obsahu zmluvy, ale nespôsobuje neplatnosť uvedenej zmluvy. Napokon uzavrel, že uplatnené námietky týkajúce sa namietanej neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva nepovažoval za dôvodné.

2.5. Vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania posudzovanej podľa § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka, odvolací súd dospel k záveru, že v konaní nebolo sporné, že splatnosť poslednej splátky v zmysle dodatku č. 11 z 24. februára 2015 k zmluve o úvere č. 281/11 z 29. novembra 2011 bola dohodnutá do 29. mája 2015. Od uvedeného dňa začala plynúť premlčacia doba pre uplatnenie záložného práva a trojročná premlčacia doba uplynula dňa 29. augusta 2018. Z dôvodu nariadeného neodkladného opatrenia o uložení povinnosti žalovanej zdržať sa výkonu záložného práva žalovanou do právoplatného skončenia vo veci samej a to uznesením č. k. 17Csp/46/2016-62 z 29. septembra 2016, s právoplatnosťou od 3. novembra 2016, došlo k prerušeniu plynutia premlčacej doby, ktorá spočívala v súlade s § 112 Občianskeho zákonníka. V kontexte uvedeného preto odvolací súd vyhodnotil vznesenú námietku premlčania žalobcom v konaní ako nedôvodnú. Napadnutý rozsudok v zamietavom výroku ohľadne určenia neexistencie záložného práva a v súvisiacom výroku o trovách ako vecne správny potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 CSP. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol v súlade s § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovanej v spore v súlade s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej len „dovolateľ“), ktorého prípustnosť vyvodzoval ustanovení § 420 písm. f) CSP a z § 421 ods. 1 ods. 1 písm. b) CSP. Po zrekapitulovaní zisteného skutkového stavu vo vzťahu k namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci poukázal na čl. 7 Charty základných práv Európskej únie, ktorým je zaručené právo na obydlie. Argumentoval tým, že pre ochranu základných ľudských práv a slobôd je potrebné pri zásahu do práva na súkromie fyzickej osoby skúmať jeho legalitu, legitimitu a proporcionalitu. Existencia právneho základu právnej normy pre rozhodnutie o zásahu do práva na súkromie, nemôže zbavovať všeobecný súd povinnosti rešpektovať normy vyššej právnej sily. Podľa názoru dovolateľa je zmluva o zriadení záložného práva absolútne neplatným právnym úkonom s poukazom na ustanovenia § 34, § 37 ods. 1, § 49a Občianskeho zákonníka. Dovolateľ podotkol, že konanie žalovanej by nemalo požívať právnu ochranu. Zmluvu o zriadení záložného práva bral ako formalitu, o povahe zmluvy resp. o jej právnych následkoch nemal vedomosť, preto záložná zmluva v žiadnom prípade neodzrkadľovala jeho

skutočnú vôľu, s poukazom na rozsudok Najvyššieho súd Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/223/2016. Zdôraznil, že samotnú zmluvu o zriadení záložného práva možno považovať za nekalú zmluvnú podmienku, nakoľko bola žalobcovi predložená právnym predchodcom žalovanej spolu s úverovou zmluvou, pritom bola prezentovaná ako jej neoddeliteľná súčasť, bez uzatvorenia ktorej nebolo poskytnutie úveru možné. V kontexte uvedeného teda považoval zabezpečenie pohľadávky z nekalých zmluvných podmienok zriadením záložného práva na nehnuteľnosť určenú na bývanie, ktorá vykazuje nedostatok vôle spotrebiteľa za nesúladne s ustanoveniami na ochranu spotrebiteľa. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľ namietal odňatie možnosti konať pred súdom tým, že odvolací súd mu vzal možnosť obhajovať jeho práva v konaní pred súdom. Od odvolacieho súdu očakával, že odvolaním napadnuté rozhodnutie zruší a vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň predložil návrh na odklad právoplatnosti a vykonateľnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, ktorý odôvodnil tým, že predmetom zálohu je rodinný dom, ktorý žalobca spolu s rodinou užíva ako obydlie. Podotkol, že nedisponuje s inou nehnuteľnosťou na bývanie, preto spolu s vykonateľnosťou napadnutého rozsudku mu hrozí nenapraviteľná ujma. Navrhol napadnutý rozsudok, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súd prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná písomné vyjadrenie k dovolaniu nepredložila v zákonom stanovenej lehote, preto v súlade s § 436 ods. 3 CSP sa predložené vyjadrenie neprihliada.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napádané rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 444 ods. 1 a 2 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho právoplatnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa; ustanovenie § 230 tým nie je dotknuté.

7. Dovolací súd posudzujúc predložený návrh na odklad vykonateľnosti a právoplatnosti napadnutého rozhodnutia nezistil existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa rozhodných pre vyhovieť návrhu v zmysle § 444 ods. 1 a 2 CSP. V súlade s ustálenou praxou dovolacieho súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

9. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

10. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

12. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

13. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

14. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

15. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

16. V rámci namietaného dovolacieho dôvodu uplatneného v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľ namietal postup odvolacieho súdu, ktorý rozhodol vo veci samej. Podľa jeho názoru nezrušením rozsudku súdu prvej inštancie a jeho nevrátením veci opätovne na ďalšie konanie, došlo k porušeniu jeho procesných práv.

17. Z obsahu spisu vyplýva, že vo veci samej rozhodol súd prvej inštancie v poradí prvým rozsudkom č. k. 17Csp/46/2016-326 z 21. júna 2018, ktorým určil, že záložné právo žalovaného na nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa v k. ú. V., A. V., A. V., pozemky parcely registra C parcelného č. XXXX, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria o výmere 319 m<sup>2</sup>, parcelné číslo XXXX, druh pozemku záhrady o výmere 354 m<sup>2</sup>, stavba na parcele č. XXXX so súpisným číslom XXX, druh stavby rodinný dom, všetky zapísané na LV č. XXX, vedenom Okresným úradom Zvolen, vo výlučnom vlastníctve žalobcu neexistuje; uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 700 eur z titulu finančného zadosťučinenia. Na základe podaného odvolania žalovanou, odvolací súd uznesením z 23. januára 2019 sp. zn. 41Co/42/2018 zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Následne súd prvej inštancie rozhodol vo veci samej v poradí druhým rozsudkom č. k. 17Csp/46/2016-433 zo 7. mája 2019, ktorým žalobu zamietol. Odvolací súd na odvolanie žalobcu rozsudkom z 20. februára 2020 sp. zn. 41Co/80/2019 rozsudok súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa zamietnutia žaloby o určenie neexistencie záložného práva zmenil a žalobe vyhovel; potvrdil rozsudok vo výroku o zamietnutí nároku na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia; vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania. Na základe podaného dovolania žalovanou najvyšší súd uznesením z 23. februára 2022 sp. zn. 4Cdo/168/2020 zrušil rozsudok odvolacieho súdu z 20. februára 2020 sp. zn. 41Co/80/2019 vo vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia mu vrátil vec na ďalšie konanie.

18. Podľa § 390 CSP odvolací súd rozhodne vo veci, ak a) rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo už raz

odvolacím súdom zrušené, vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a b) odvolací súd koná a rozhoduje o odvolaní proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie.

19. Právna úprava odvolacieho konania v sporovom procese vychádza zo systému neúplnej apelácie. Apelačný systém je založený na zásade úplnej prieskumnej právomoci opravného súdu, ktorý je oprávnený preskúmať jednak skutkové zistenia prvoinštančného súdu, ako aj jeho právne závery a má spravidla plnú opravnú jurisdikciu. Môže teda preskúmané rozhodnutie zmeniť, zrušiť alebo potvrdiť. Obmedzenie možnosti zrušiť napadnuté rozhodnutie bolo do civilného procesu zavedené novelizáciou Občianskeho súdneho poriadku zákonom č. 341/2005 Z. z. s účinnosťou od 1. septembra 2005. Aj v novej procesnoprávnej úprave účinnej od 1. júla 2016 zavedenej zákonom č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) zostal zachovaný princíp limitovaný možnosti zrušenia rozhodnutia napadnutého odvolaním iba v taxatívne stanovených prípadoch. Podstatným dôvodom obmedzenia možnosti zrušenia rozhodnutia, je naplnenie požiadavky rešpektovania práva na rozhodnutie veci v primeranej lehote, ktoré je imanentnou súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) v súlade s čl. 17 Základných princípov CSP. Výsledkom procesného postupu podľa § 390 CSP musí byť konečné rozhodnutie vo veci samej.

20. Z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 24. novembra 2022 sp. zn. I. ÚS 451/2022 vyplýva, že ústavný súd už viackrát judikoval, že z dikcie § 390 CSP vyplýva, že toto ustanovenie je formulované kategoricky a v ňom uloženú povinnosť ukladá odvolaciemu súdu splniť vždy, ak sú naplnené predpoklady obsiahnuté v tomto ustanovení. Aj odvolací súd je povinný konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Z hľadiska systematiky Civilného sporového poriadku ide o ustanovenie špeciálne vo vzťahu k ustanoveniam upravujúcim iné spôsoby rozhodovania o podanom odvolaní (vrátane § 389 CSP). Pri splnení predpokladov na aplikáciu § 390 CSP je daná zákonná povinnosť odvolacieho súdu postupovať dôsledne podľa tohto ustanovenia bez možnosti akýchkoľvek úvah od tohto ustanovenia sa odkloniť (I. ÚS 227/2018, II. ÚS 531/2018).

21. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd konštatuje, že v procesnom postupe odvolacieho súdu, ktorý vo veci samej rozhodol z dôvodu rozhodovania o odvolaní proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie, po predchádzajúcom zrušení rozsudku a vrátení veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, nezistil existenciu vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto prípustnosť a ani dôvodnosť dovolania z tohto dôvodu nie je daná. V danom prípade bolo zákonnou povinnosťou odvolacieho súdu vo veci samej rozhodnúť aj v zmysle kasačnej záväznosti vyplývajúcej zo zrušenia predchádzajúceho rozhodnutia vo veci samej dovolacím súdom a to uznesením z 23. februára 2022 sp. zn. 4Cdo/168/2020 v súlade s ustanoveniami § 455 CSP a § 390 CSP.

22. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

23. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

24. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

25. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení, môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

26. V rámci namietaného nesprávneho právneho posúdenia a uplatnenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, dovolateľ namietal absolútnu neplatnosť zmluvy o zriadení záložného práva z dôvodu nedostatku vôle v zmysle § 34, § 37 ods. 1 a § 49a Občianskeho zákonníka. Argumentoval tým, že uzavretie úverovej zmluvy bolo podmienené uzavretím aj zmluvy o zriadení záložného práva, ktorej uzavretie považoval za formalitu, bez poznania jej právnych následkov. Ďalej namietal, že súdy neposúdili uplatnený nárok podľa právnej normy vyššej právnej sily s poukazom na článok 7 Charty základných práv Európskej únie týkajúceho ochrany obdobia žalobcu.

27. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že žalobca sa v spore domáhal určenia neexistencie záložného práva viaznuceho na nehnuteľnostiach v jeho výlučnom vlastníctve, ktoré bolo zriadené na zabezpečenie pohľadávky poskytnutej žalobcovi právnym predchodcom žalovanej na základe úverovej zmluvy č. 281/11 z 29. novembra 2011 v znení jej dodatkov č. 1 až č. 11. Predmetom právneho posúdenia bola namietaná neprijateľnosť dojednaných zmluvných podmienok úverovej zmluvy, ako aj zmluvy o zriadení záložného práva uzavretej na zabezpečenie pohľadávky veriteľa. V prípade žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky ide o osobitný druh žaloby patriaci spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov). Ide o žalobu sui generis patriacu spotrebiteľovi, ktorej vyhovením je konštatovaná nie (ne)existencia práva, ale prítomnosť neprijateľnej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve a tým bezúročnosť a bezpoplatkovosť spotrebiteľského úveru v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov. Žaloba, ktorou sa žalobca majúci v právnom vzťahu, ktorého sa vec týkala, postavenie spotrebiteľa domáhal určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok, resp. vyslovenia (určenia) ich neplatnosti z dôvodu neprijateľnosti, nie je určovacou žalobou v zmysle § 137 ods. 1 písm. c) CSP. V kontexte uvedeného preto namietanie nesprávneho právneho posúdenia absolútnej neplatnosti právneho úkonu - zmluvy o zriadení záložného práva z titulu nezhody vôle s prejavom, nebolo predmetom riešenia právnej otázky od vyriešenia, ktorej záviselo rozhodnutie vo veci samej.

28. I napriek snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku, jeho posúdením podľa obsahu v súlade s § 124 CSP (sp. zn. IV. ÚS 15/2021 alebo sp. zn. I. ÚS 336/2019), dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ relevantným spôsobom nevymedzil konkrétnu právnu otázku od riešenia ktorej záviselo rozhodnutie vo veci samej, ktorá by v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola riešená, resp. sa pri jej riešení odvolací súd odklonil alebo je posudzovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP). Pokiaľ procesná strana v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP nevymedzí právnu otázku dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach o tom, ktorú otázku a v čom spočíva nesprávne právne posúdenie veci. Ak vymedzenie právnej otázky chýba, najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súdy nižšej inštancie; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v civilnom sporovom konaní, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421

ods. 1 CSP. Samotná polemika dovolateľa s napadnutým rozhodnutím nepredstavuje vymedzenie podstatnej právnej otázky tak, ako to predpokladá ustanovenie § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

29. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol ako neprípustné v súlade s § 447 písm. c) CSP vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uplatnenému podľa § 420 písm. f) CSP. Z dôvodu nevymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 431 až 435 CSP, dovolací súd dovolanie žalobcu vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uplatnenému podľa § 421 ods. 1 CSP odmietol v súlade s § 447 písm. f) CSP.

30. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovanej v dovolacom konaní, ktorej priznal nárok na ich náhradu proti žalobcovi v plnom rozsahu v súlade s § 255 ods. 1 CSP. O výške náhrade rozhodne súd prvej inštancie v súlade s § 262 ods. 2 CSP.

31. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.